

De Gebroeders Presnyakov

Oleg & Vladimir

TERRORISME

Vertaling Tom Kleijn

PERSONEN (*in volgorde van opkomst, dubbelingen mogelijk*)

Scène Een

PASSAGIER
MAN IN MILITAIR UNIFORM
EERSTE PASSAGIER
TWEEDE PASSAGIER

Scène Twee

VROUW
MAN

Scène Drie

MAN
VROUW
TWEEDE VROUW
DERDE VROUW
VIERDE VROUW
MANNELIJK PERSONEELSLID
OUDERE MAN

Scène Vier

EERSTE VROUW
TWEEDE VROUW
KIND (*stem*)
MAN

Scène Vijf

EERSTE MAN
TWEEDE MAN
DERDE MAN
VIERDE MAN
VIJFDE MAN

Scène Zes

PASSAGIER
EERSTE PASSAGIER
TWEEDE PASSAGIER
STEWARDESS

SCÈNE EEN

Het geasfalteerde terrein voor een luchthavengebouw. In plaats van auto's die hier gewoonlijk geparkeerd staan, zitten talloze passagiers op hun tassen en koffers. Te oordelen naar hun gedeprimeerde houding en hun gezichten die verstard lijken in een uitdrukking van wanhopige berusting en stille hysterie, zitten ze er al een hele tijd. Deze ongelukkige mensen zijn naar de luchthaven gekomen om ergens heen te vliegen, sommigen zijn er voor een zakenreis; sommigen voor een vakantie en sommigen, omdat ze ergens heen moeten. Maar iets heeft een streep gehaald door hun plannen en al deze potentiële luchtreizigers gedwongen op deze troosteloze strook asfalt te wachten, die opeens een eiland van tegenspoed is geworden.

Voor de glazen gevel van het luchthavengebouw staat een rij soldaten opgesteld, die niemand de vertrekhal binnenlaten. Het cordon geeft de ernst van de situatie aan. Niemand zegt een woord; het is overal stil. Zelfs het gebruikelijke gebulder van opstijgende en landende vliegtuigen ontbreekt. Het deprimerende gevoel van een algehele verlamming wordt nog versterkt door het nauwelijks hoorbare, maar voortdurende geruis van de open- en dichtgaande deuren van de hoofdingang. Vlak voor deze automatische deuren staat een soldaat die zijn post niet mag verlaten en daarom gaan de deuren die met sensoren op de aanwezigheid van menselijke lichamen reageren, voortdurend open en dicht en dat zal pas ophouden als de soldaat zijn post verlaat ...

Er verschijnt een nieuwe PASSAGIER op het asfalt. Zonder op iemand te letten loopt hij met afgemeten passen recht op de soldaat af, die bewegingsloos voor de hoofdingang staat. In feite lijkt het alleen maar alsof de PASSAGIER die zich van niets bewust is, naar de MAN IN MILITAIR UNIFORM loopt. In werkelijkheid loopt hij naar de deuren, die door het bioveld van de soldaat geblokkeerd zijn. De man lijkt de weg goed te kennen. Hij loopt bijna instinctief, in gedachten verzonken en zonder om zich heen te kijken, en daarom merkt hij het vreemde aan de situatie niet op ...

MAN IN MILITAIR UNIFORM

De luchthaven is gesloten.

PASSAGIER

Pardon?

MAN IN MILITAIR UNIFORM

De luchthaven is gesloten.

PASSAGIER

Maar mijn vlucht vertrekt over twintig minuten.

MAN IN MILITAIR UNIFORM

Papieren.

PASSAGIER

Alstublieft – dit is mijn ticket en ... ehm ... hier is mijn paspoort .... (Hij haalt met veel omhaal zijn papieren tevoorschijn en overhandigt ze. De soldaat bestudeert ze en geeft ze terug.)

MAN IN MILITAIR UNIFORM

De luchthaven is gesloten.

PASSAGIER

Hoe moet ik dan mijn vlucht halen?

MAN IN MILITAIR UNIFORM (*geeft geen antwoord en staart strak en streng dwars door de PASSAGIER heen*).

PASSAGIER

Luister, u bent het waarschijnlijk zat om iedereen uit te leggen waarom niemand naar binnen mag, maar ik weet het toevallig nog niet. Ik heb dit ticket vorige week gekocht en toen heeft niemand me gezegd dat alle vluchten afgelast konden worden, omdat de luchthaven zomaar gesloten wordt. Dus neem me niet kwalijk, maar weest u zo goed om mijn volkomen legitieme vraag te beantwoorden.

MAN IN MILITAIR UNIFORM

Er is een bomalarm. Alle vluchten zijn tot nader aankondiging uitgesteld. Wanneer het sein «veilig» wordt gegeven, kunt u naar binnen.

PASSAGIER

Dan kan ik naar binnen ... maar dan heeft het geen zin meer ... Dat kan toch niet ... bomalarm. En hoelang .... Maakt ook niet uit ...

(De PASSAGIER mompelt nog wat terwijl hij van de soldaat wegloopt en naast een paar andere wachtende PASSAGIERS op zijn koffer gaat zitten. Tegen de man naast hem die op een geruite koffer zit.)

Weet u wat er aan de hand is?

EERSTE PASSAGIER (*kijkt naar de hemel en knijpt zijn ogen samen*).

Natuurlijk ... bomalarm ...

PASSAGIER

Maar waarom ... ik bedoel, moet hier iemand aankomen of vertrekken, iemand die heel ... op wie ze een aanslag willen plegen ... een politicus, een wetenschapper?

EERSTE PASSAGIER (*tegen de TWEEDE PASSAGIER die op het asfalt zit en geen bagage heeft en alleen als passagier te herkennen is, omdat hij net als de rest op het sein «veilig» wacht*).

Bent u een politicus?

TWEEDE PASSAGIER

Nee.

EERSTE PASSAGIER

Wetenschapper?

TWEEDE PASSAGIER

Nee.

EERSTE PASSAGIER

Vreemd. U bent hier de enige die iets weg heeft van een politicus of een wetenschapper ...

TWEEDE PASSAGIER

Hoezo?

EERSTE PASSAGIER

U hebt geen bagage.

TWEEDE PASSAGIER

Nou en?

EERSTE PASSAGIER

Geen bagage betekent dat u daar niet aan hoeft te denken. Ofwel het wordt bezorgd, of u hebt het helemaal niet nodig, omdat u zo opgaat in uw politiek of wetenschap dat u aan niets anders denkt ...

TWEEDE PASSAGIER

Nou, ik denk aan niets. Maar ik ben geen politicus, of een wetenschapper.

EERSTE PASSAGIER

Bent u het waard om een aanslag op te plegen?

TWEEDE PASSAGIER

Geen idee ...

EERSTE PASSAGIER

Zou het kunnen dat die bom voor u bedoeld is?

TWEEDE PASSAGIER (*zenuwachtig*).

Hoe weet u dat er een bom is?

EERSTE PASSAGIER (*met ironie*).

Dat heb ik helemaal zelf bedacht.

PASSAGIER

Dat zei die soldaat ...

EERSTE en TWEEDE PASSAGIER (*tegelijk*).

Die soldaat zei dat?

PASSAGIER

Ja, dat zei hij net.

TWEEDE PASSAGIER

Tegen mij hebben ze niets gezegd ... ik weet alleen dat iemand zijn bagage op de startbaan heeft laten staan. En nu zijn er specialisten van de veiligheidsdienst bezig uit te zoeken wat er in zit. En totdat die situatie is opgehelderd, zijn alle vluchten afgelast en is de luchthaven gesloten.

PASSAGIER

En dat allemaal vanwege een paar koffers?!

TWEEDE PASSAGIER

Allemaal vanwege een paar koffers?! Daar kan toch van alles in zitten! We kunnen allemaal wel in de lucht vliegen. En het is naïef te denken dat die bom alleen voor een politicus of een wetenschapper is bedoeld. Die is voor iedereen bedoeld, voor iedereen die hier zit ... De dood van gewone, onschuldige mensen is veel schokkender dan de dood van een beroemdheid. Als heel normale mensen gedood worden ... en dan bedoel ik vaak en in grote aantallen en niet tijdens een oorlog, maar gewoon bij hen thuis en in vliegtuigen en op weg naar hun werk ... nou, dan verandert alles in het land en kunnen de politici met hun zinloze politiek en de wetenschappers met hun hele wetenschap naar de hel lopen ...

PASSAGIER

Naar de hel?

TWEEDE PASSAGIER

Ja, naar de hel – omdat niets of niemand een wereld kan regeren waarin gewone mensen zomaar gedood worden ... heel vaak en in grote aantallen ...

EERSTE PASSAGIER

Ja – dat klopt. Waarom zou je jacht maken op goedbewaakte lui? Als het zo simpel is een Idee te doden, de betekenis van de dingen te vermoorden ... dat wordt niet bewaakt, of wel? De zin, de Idee van het leven ... dat zit in de mensen, in ons allemaal, maar ons bewaakt niemand! Zelfs nu bewaken ze de luchthaven en ons niet!

TWEEDE PASSAGIER

Altijd lijden de onschuldigen ...

EERSTE PASSAGIER

Ja, de onschuldigen lijden altijd ...

Bij het uitspreken van die zin knikken de EERSTE en de TWEEDE PASSAGIER betekenisvol.

TWEEDE PASSAGIER

Hoewel, aan iets is iedereen schuldig.

EERSTE PASSAGIER

Maar dat is toch nog lang geen reden om ons allemaal in de lucht te jagen.

PASSAGIER

Wacht eens even, hoe komt u erbij dat in die koffers echt iets zit dat kan ontploffen?

EERSTE PASSAGIER

Dat zijn ze nu uit aan het zoeken. Wij beweren niets – wij hebben het er gewoon over. En zij (*Wijst naar het cordon soldaten.*) ... zij zoeken het uit ...

TWEEDE PASSAGIER

Maar hoe dan ook – iets is er al ontploft.

EERSTE PASSAGIER

Ja, dat klopt. Ontploft.

PASSAGIER

Wat dan? (*Kijkt nadrukkelijk om zich heen.*) Waar is de rook? De bomsplinters? Het puin? Waar is dat dan?

EERSTE PASSAGIER

Allemaal binnenin ons.

PASSAGIER

Binnenin ons?

EERSTE PASSAGIER

Ja. Binnenin al die mensen die hier zitten – en in diegenen die ons tegenhouden (*Hij wijst naar de soldaten.*) Die mensen die daar in het gelid staan ... die hebben ze ergens uit weggesleurd, uit hun eigen leven ... Die maken zich zorgen, ze zijn zenuwachtig, ook al doen ze alsof ze niet bang zijn. Maar binnenin voelen ze de kou, zo'n akelige koude wind. Ze doen alsof het niet zo is, maar het is wel zo, dat zie ik ... In ons allemaal hier hebben ze iets kapotgemaakt, ze hebben ons allemaal gedwongen om over iets heel anders na te denken. En wat kunnen we er aan doen? Hè?

TWEEDE PASSAGIER

En die mannen daar op de startbaan – die riskeren nu hun leven met het openen van bagage, het zijn drie koffers en in ieder daarvan kan een explosief zitten.

EERSTE PASSAGIER

In ieder?

TWEEDE PASSAGIER

Best mogelijk. Als dat ontploft, regent het zelfs bomsplinters over ons hier.

PASSAGIER

U zit hier blijkbaar al een hele tijd. U begrijpt elkaar al zonder woorden, uw verhalen vullen elkaar mooi aan.

TWEEDE PASSAGIER (*alsof hij bang is*).

Vullen elkaar aan?

EERSTE PASSAGIER (*spottend*).

Vullen elkaar aan!

Hierna is iedereen een tijdlang stil.

PASSAGIER

Hoe laat is het?

TWEEDE PASSAGIER

Maakt dat wat uit? Niemand komt op tijd aan. Waar moest u heen?

PASSAGIER

Doet dat er toe? Ik moest er gewoon heen. Ik wilde van deze plek naar een andere plek vliegen ... voor mijn werk, een bespreking ... Mijn vrouw heeft mijn koffer gepakt, heeft afscheid van me genomen en verwacht me morgen weer terug. En ik word daar over drie uur verwacht. Maar het lijkt erop dat ik er over drie uur niet zal zijn ...

EERSTE PASSAGIER

Zeker niet!

TWEEDE PASSAGIER

Nee, zeker niet!

PASSAGIER

Dat wil zeggen dat ik overal te laat kom. Wat nu?

EERSTE PASSAGIER

Wat nu?

TWEEDE PASSAGIER

Als het ontploft, kunnen we nog heel lang niet vliegen, tot ze alles weer opgeruimd hebben ...

EERSTE PASSAGIER

We vliegen helemaal nergens meer heen, als dat gebeurt!

TWEEDE PASSAGIER

Als ze de bommen geruimd hebben, kunnen we ook heel lang nergens heen.

EERSTE PASSAGIER

Echt waar?

TWEEDE PASSAGIER

Het duurt twee of drie uur om nieuwe vluchtschema's te maken, want alles is verschoven.

PASSAGIER

Het belangrijkste is dat niets de lucht in vliegt. Ik moet erheen, koste wat kost. Ik moet erheen ...

EERSTE PASSAGIER

U komt er ook. Over zes uur op zijn vroegst, als ze de bommen nu onschadelijk maken.

PASSAGIER

Goeie God. Gekkenwerk – in wat voor tijden leven we toch? Nergens voel je je meer veilig, alleen thuis nog ...

EERSTE PASSAGIER

Thuis?

PASSAGIER

Alleen thuis nog tegenwoordig.

TWEEDE PASSAGIER

Thuis?

EERSTE PASSAGIER

En dat gelooft u.

PASSAGIER

Wat bedoelt u?

EERSTE PASSAGIER

Tegenwoordig weet niemand toch meer hoe iets afloopt. Bijvoorbeeld, hebt u enig idee wat er met de concurrentie is gebeurd?

PASSAGIER

Concurrentie? U bedoelt, in de economie?

EERSTE PASSAGIER

Overall! Wanneer iemand aan iemand anders wil bewijzen dat hij beter is dan hij is – dat is toch een tamelijk onschuldig idee, nietwaar, maar wat is daarmee gebeurd?

PASSAGIER

Nou? Wat is ermee gebeurd?

TWEEDE PASSAGIER

Concurrentie is tegenwoordig alleen een kwestie van kiezen. Als er iets anders in de aanbieding is, waarom dat dan niet? Dat betekent kiezen en kiezen betekent ook verwerpen, verschrikkelijk.

EERSTE PASSAGIER

Ja, dat klopt, in theorie – het gaat om kiezen. Maar bijvoorbeeld, Pepsi en Coca-Cola schijnen van dezelfde onderneming te zijn en al dat gedoe met concurrentie is gewoon een slimme truc. Als je het een niet koopt, koop je beslist het ander en de eigenaar profiteert altijd, omdat alles van hem is. Alles!

TWEEDE PASSAGIER

Ja ... ja ... ja ... Hmm. Dus die hele keuzemogelijkheid is eerder een schijnprobleem. Flauwekul. Alles is al beslist. Zelfs nu.

PASSAGIER

Nu?

EERSTE PASSAGIER

Natuurlijk. Weet u, inwendig kook ik van woede. Ik zou het liefst iemand in elkaar slaan, want ik kom te laat. Ik kom niet op tijd. En feitelijk had ik dood kunnen gaan –

als ze die koffers op de startbaan niet bijtijds hadden ontdekt. Ik heb in werkelijkheid helemaal geen keus. Ik moet zitten wachten tot die waanzin voorbij is. Ik moet er deel aan nemen.

PASSAGIER

Nou, ik heb een keus.

TWEEDE PASSAGIER

Zo?

PASSAGIER

Ja. Ik ga naar huis. En later wanneer alles voorbij is, kom ik terug en neem mijn vliegtuig. Maar nu ga ik naar huis omdat ik geen zin heb hier te wachten. Ik heb er niets mee te maken en eigenlijk kan het me niet schelen wat hier gebeurt. Ik wacht het thuis af, ruil mijn ticket in, de luchtvaartmaatschappij stelt me schadeloos en ik kom hoe dan ook aan waar ik heen wilde, met vertraging. En dat doet er niet toe, want ik heb een goed excuus. Ze kunnen hun TV aanzetten en zien dat ik een behoorlijk excuus heb. Ik wacht het thuis af.

TWEEDE PASSAGIER

Wat maakt u zichzelf nou wijs?!

EERSTE PASSAGIER

Denkt u dat dat helpt?

PASSAGIER (*mompelt*).

De luchthaven is wegens een bomalarm gesloten, ik ga naar huis. Dat kost me maximaal een uur. Goed, dat is het. Ik ben weg.

EERSTE PASSAGIER

U gaat dus echt naar huis?

PASSAGIER

Ja. Het heeft geen zin hier te blijven hangen, dit circus kan nog een hele tijd duren.

TWEEDE PASSAGIER

Een hele tijd.

PASSAGIER

Het beste.

EERSTE PASSAGIER

Maar u komt toch terug?

PASSAGIER

Natuurlijk. Ik vlieg hoe dan ook vandaag.

EERSTE PASSAGIER

Nou, dan tot ziens.

PASSAGIER

Tot ziens?

TWEEDE PASSAGIER

Als dit circus voorbij is, komt er een ander. Dan worden we waarschijnlijk allemaal in een vliegtuig gepropt dat met de snelheid van het geluid rondvliegt en iedereen daar uitgooit waar hij moet zijn ...

PASSAGIER

Ik begrijp uw stomme grappen niet ... wat bedoelt u daarmee?

TWEEDE PASSAGIER

Wordt er dan op u gewacht?

PASSAGIER

Waar?

TWEEDE PASSAGIER

Waar u nu heengaat. Als dat niet zo is, kunt u net zo goed hier blijven.

PASSAGIER

Het wordt een verrassing. *(Hij pakt zijn spullen.)*

TWEEDE PASSAGIER

Tot ziens.

De PASSAGIER gaat weg en de EERSTE en TWEEDE PASSAGIER blijven zitten wachten.

SCÈNE TWEE

De slaapkamer in een doorsnee flat. In het midden van de kamer staat een groot bed. Aan de zijkant een kast met een spiegel en naast het bed twee nachtkastjes met lampen en een telefoon op een ervan. Een MAN en VROUW in bed.

VROUW

Ik voel me rot ... *(Ze barst bijna in tranen uit).*

MAN

Ach, Jezus, krijgen we dat ook nog. Wat is er nou? Waarom dat emotionele gedoe opeens? Heb je last van herinneringen? Waarom huil je zomaar?

VROUW

Ik weet niet. Ik voel me zo rot, in de war ... als een gebruikte asbak.

MAN

Een gebruikte asbak ...

VROUW

Ik weet niet ... Als je het lang niet gedaan hebt, denk je echt dat het bijzonder wordt, juist met die speciale man, of eigenlijk met iedere man ... Je wacht, je fantaseert en dan, als het gebeurt, de seconde erna, voel je je helemaal leeg, en is dat nou alles ...

MAN

Ben je ziek of wat ... zo kun je niet doorgaan!

VROUW

Ik weet niet ... Die eerste paar seconden en minuten zijn het moeilijkst. Daarna, als je weer zin krijgt, wordt het gemakkelijker ... *(Schreeuwt opeens.)* En dan begint het weer van vooraf aan! En weer ...

MAN

Jij bent een psychopaat! Hoe houdt je man het met je uit?

VROUW

Uit gewoonte.

MAN

Uit gewoonte ... hij houdt het uit gewoonte uit ... En zijn die hysterische aanvallen van jou ook gewoonte, of voer je dit nummer speciaal voor mij op?

VROUW

Voor jou ... voor jou. Het is zo over. Hoe was het voor jou?

MAN

Ja, wel goed. 'k Zou je nog wel een beurt ...

VROUW

O God, gebruik een ander woord, iets anders ... wil je me dood hebben?

MAN (*draagt teatraal en met huilerige stem, hardop een gedicht voor*).

«Herfstwinden waaien,
 Uit het mistige woud
 Krassen de kraaien,
 De velden kaal en koud.
 Er ligt nog één akker ongemaaid
 Daar is mijn wanhoop plots opgelaaid,
 Omdat de korenaren zo smartelijk klagen:
 Waarom toch moet de wind ons zo plagen ...»

VROUW

Hou op!

MAN

Ik weet niet. Mij helpt dat sinds mijn schooltijd. Je zegt het in jezelf op, of hardop en de tijd vliegt voorbij en je denkt aan die korenaren en niet meer aan wat je dwars zit ... alleen aan die korenaren. Het wordt nog spannender, want die korenaren wachten op de boer die ze niet heeft gemaaid, ja, dus ze wachten en roepen hem en dan antwoordt een stem, van boven of zo, die zegt tegen ze:

«Hij maait noch zaait het veld,
 Hij wordt door ziekte gekweld.
 De handen die dit land verzorgden,
 Hangen nu dor en krachteloos
 Ze zijn te zwak, ze zijn te broos.» (*)

VROUW (*draait zich om naar de MAN en klimt plotseling op hem, heel onstuimig en tegelijk koket, wat op een plotselinge stemmingswisseling duidt*).

Zin om me vast te binden?

MAN

Vastbinden? Waarmee? Ik heb geen riem ... met de riem van je man?

VROUW

Die heeft er ook geen ... O, bind me vast met een panty.

MAN

Een panty?

VROUW

Ja – pak er een uit de kast en ik val flauw intussen. (*Ze rolt van de MAN af en duwt hem met haar voeten uit bed. De MAN valt op de grond.*) Dus ik lig hier bewusteloos en terwijl ik bewusteloos ben, bind jij me vast. En dan kom ik opeens bij, maar het is te laat. Ik ben in je macht. Totaal hulpeloos. En ik moet doen wat je wilt.

MAN (*kruipt naar de kast*).

Scheurt zo'n panty niet?

(*) Nikolai Nekrassov